

UUTTA KIRJALLISUUTTA

Europassa ilmestyvissä aikakautisissa puoluejulkaisuissa on tapana seurata uutta puoluekirjallisuutta selostuksilla, arvosteluilla ja lyhyillä katsauksilla. Säkenissä sitä tapaa ei ole tähän mennessä seurattu, mutta toivossa, että se tustäedes otettaisiin käytäntöön, teemme tässä alotteen, hätäpikaa silmäämällä minkälainen kirjallinen uutuus on Toverin kustannusyhtiön — Western Workmen's Co-op. Publishing Company — kustantama, juuri ilmestynyt 256 sivun laajuinen teos

“Tieteellisen sosialismin periaatteet”

Teoksen on kirjoittanut amerikalainen kirjailija Chas. H. Vail, suomentanut Geo. Gratcheff. Sen ensimmäinen luku “Teollisuuden kehitys” antaa lyhyen, mutta johdonmukaisen historiallisen kuvauksen teollisuuden kehityksestä, aina sen aikaisemmilta asteilta nykyaikaiseen suurtuotantoon ja trustimuodostumiin saakka. Esimerkkinä käytetään etupäässä Englannin teollisuus ja omistusolojen muntoksia, “koska”, sanoo tekijä, “sen taloudelliset asiat ovat täydellisimmät ja sen maanviljelystyöläisten omaisuudettomiksi tekemisen historia on saavuttanut klassillisuuden.” Ainoastaan sivumennen kosketellaan teollisuuden kehitystä Amerikassa. Tällä tavoin on käsiteltävä aine saatu supistetuksi lyhyeen ja silti tarkoitustaan vastaavaan muotoon.

Seuraavissa luvuissa: “Mitä on arvo” ja “yliarvon synty” käsitellään arvoteoriaa yleistajuisilla esimerkeillä valaistuna, mutta täysin marxilaisilla perusteilla. Tämä sosialismin tieteellisen perusteen yleistajistuttaminen on ehkä luettava puheenalaisen teoksen tärkeimmäksi ansioksi. Lukemisen arvoista silti ovat kyllä kirjan muitakin aineita käsittelevät luvut. Kahteentoista alaosastoon jaetussa luvussa “Sosialismin etevänmyydet” todistellaan, kuinka sosialismin vallitessa voitaisi paremmin järjestää tavarin tuotanto ja jako, kuinka silloin voitaisi poistaa tarpeettomina joukko nykyisiä ammatteja, tublaus, joutilaisuus, lakot, sulut ym. Vielä kosketellaan siinä naisen-aseman kohottamista, lasten kasvatusta ja hoitoa, ynnä muutamia muita harvemmin puheenaolevia kysymyksiä, joiden kaikkien summana on osoittaa sosialismin “edullisuus tyväestölle, taloudellisesti, yhteiskunnallisesti ja siveellisesti.” Kirjoittaja on oikeassa sanoessaan luvun lopussa olevansa varma siitä, että hän on tuonut “tarpeeksi paljon esiin tehdäkseen jokaiselle ennakkoluulottomalle selväksi, että sosialismi on tavattoman paljon etevämpi kuin nykyinen kannibalinen yhteiskuntajärjestelmä.” Mutta hän ei silti pysähdy työsäään, vaan tuo vielä todisteita sosialismin siveellisestä voimaasta, sen hengestä ja tarkoituksesta, liikepetturuuden poistamisesta, joka nykyisessä teollisuusjärjestelmässä vallitsee, avioerojen rajoittamisesta, prostitutsionin ja köyhälistöluokan poistamisesta, rikosten lopettamisesta, juoppouden, mielenvikaisuuden ym. rajoittamisesta. Kaikki nämä nykyistä järjestel-

mää vaivaavat ilmiöt todistavat taloudellisen rakenteen sairautta. Näiden sairauden syiden poistuttua sosialismin toteutuessa saavuttaisi ihmiskunta nykyistä "korkeamman moraalistaan". Se on tämän tutkielman lopputulos. Mutta kirjoittaja palaa uudelleen tähän kysymykseen luvussa: "Köyhyys ja sen seuraukset". Ainoastaan köyhyyden poistaminen poistaa syyn yhteiskunnallisiin paheisiin, ja kun syy on poistettu poistuvat nopeasti seuraukset — Kapitalismi on nykyisen köyhyyden syy. Sosialismi on ainoa parannuskeino.

Sama loppu — kapitalismi on kukistettava — vaikka eri alku ja sisältö on edelleen luvussa: Palkkaorjuus verrattuna kahleorjuuteen — Vuokra ja korko — Palkkalaki — Kehityksen laki — Teollisuus lamaukset ja liikepulat — Työtäsäättävät koneet — ja "Lopuksi". Mutta ainoastaan viimeisessä luvussa vain muutamalla lauseella osoitetaan, millä tavoin tuo — vanhan Caton sitkeydellä toistettu "Cartago on hävitettävä" — kapitalismin kukistaminen käy mahdolliseksi. Siinä kyllä osoitetaan luokkataistelun ja valtiollisen toiminnan välttämättömyys, sanotaanpa myös, että työväestön on erottava vanhoista poliittisista puolueista, jotka ovat kokoonpantu luokista, joiden edut ovat ristiriitaiset työväestön etujen kanssa. Mutta siihen nähden että kirja raskaan tieteelliseltä tuntuvasta nimestään huolimatta, lähentelee esitystavassaan lennokkaasti kokoonpantuja menettelytapaesityksiä, ei olisi ollut haitaksi, jos itse menettelytapoja niiden kerta puheeksi otettua olisi hiukan perusteellisemmin selostettu. Mutta saahan sellaisia tietoja niitä haluava taas toisista teoksista. Vail'in "Tieteellisen sosialismin periaatteet" ovat semmoisenaankin arvokas lisä niukkaan Suomen kielellä saatavissa olevaan socialistiseen kirjallisuuteen, sekä käsittelemisnä asioihin että vilkkaaseen yleistajuiseen ja sujuvaan esitystapaansa katsoen. Viimemainittu teoksen ominaisuus on luettava myös suomentajan ansioksi, mutta hänen viakseen se, että on jättänyt kokonaan pois alkuperäisessä löytyvät hyvinkin seikka-peräiset sisältö ja aineisto luettelot. Olisikohan niiden poisjättämisellä tarkoitettu lukijaa pakoittaa lukemaan kirja kannosta kanteen — vai mitä? Puutteellisuus se joka tapauksessa on, eikä se suinkaan lisää teoksen menekkiä. Paljon on sellaisia kirjain ostajia, jotka vilkkaavat ostaisaansa sisältöluetteloa ja kun eivät siitä löydä mitään mieltä kiinnittävä jättävät kirjan ostamatta. Ettei Säkenien lukijat tämän teoksen suhteen samoin menettelsi, olemme tässä arvostelun nimellisessä ajan sekä tilan puutteessa perusteellisemmin sisältöä tarkastaa maininneet toki ainehiston. Huomautamme kuitenkin vielä siitä, että kun kirja on kirjoitettu jo v. 1899, joten siinä käytetyt tilastolliset numerot ja niistä vedetyt johtopäätöksetkin toisinaan ovat vanhentuneita, niin olisipa lisännyt suuresti kirjan arvoa, jos suomentaja olisi useimmin menetellyt samalla tavalla kuin sivulla 33, jossa on esitetty viimeisimmät saatavilla olevat numerot. Oikolukeminen myös sietäisi olla aikalailla huolellisempaa näinkin arvokkaassa teoksessa, sillä siinä vilisee painovirheitä yhtä tiheään kuin huolimattomasti luetussa sanomalehdessä.

Virheineen ja ausioineen on teoksen hinta ainoastaan 75 senttiä ja se ei ole paljon.